

Türi spordihoone ja Türi Põhikooli õppehoone arhitektuurivõistlus
(hanke viitenumber 179507)

ŽÜRII PROTOKOLL

ŽÜRII KOOSSEIS:

Pipi-Liis Siemann, Türi vallavalitsus, žürii esimees
Urmas Kupp, Türi vallavalitsus
Triin Pärna, Türi vallavalitsus
Mai Šein, Eesti Arhitektide Liit
Jaak Huimerind, Eesti Arhitektide Liit
Karli Luik, Eesti Arhitektide Liit
Indrek Saarepera, Eesti Arhitektide Liit

Vaatlejatena/ ekspertidena osalesid 07.03 koosolekul:

Ervin Jürisoo, Türi põhikooli direktor
Ene Mägi, maakorraldusspetsialist

Protokollis: Ingrid Kormašov, Eesti Arhitektide Liidu projektijuht

KOOSOLEKUTE TOIMUMISAJAD:

07.03.2017 10:30 – 14:45 **KOHT:** Türi vallavalitsus, Kohtu 2, Türi
21.03.2017 10:00 – 11.15 **KOHT:** Eesti Arhitektide Liit, Põhja pst 27A, Tallinn

Võistluse eesmärk: välja selgitada Järvamaal, Türi linnas F.J. Wiedemanni tn 3 kinnisasjale (pindala 57291 m², edaspidi võistlusala) linnaehituslikult ning majanduslikult sobivaim arhitektuurne eskiis Türi spordihoone, Türi Põhikooli uue õppehoone ja välirajatiste projekteerimiseks ning planeeringuline idee võistlusalale detailplaneeringu koostamiseks. Võistlusalale kavandatav hoonestus ning avalik linnaruum peavad täiendama linna üldist arhitektuurset keskkonda ning rikastama piirkonna praegu pisut laialivalguvat ja juhuslikku hoonestust uue kaasaegse arhitektuuriga, arvestades sealjuures olemasolevate linnaehituslike dominantidega.

Võistluse korraldaja eesmärgiks on rajada hästi- ning koostoimivad spordihoone ja põhikooli õppehoone koos neid toetavate välialadega. Ideelahendus peab olema arhitektuurselt kõrgetasemeline ja võimaldama täita eesmärki parimal viisil. Kompleksi kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata järgmisele: lahendus on realistlik, ehituslikult hästi realiseeritav ning võimaldab nii ehituslike kui ka pikaajaliste ekspluatatsioonikulude kokkuhoidu.

Kompleks peab olema ehituslikult realiseeritav kahes etapis. Esimeses etapis ehitatakse spordihoone koos kehalise kasvatuse tundideks vajalike välialadega ning teise etapina ehitatakse uus põhikooli õppehoone koos funktsioneerimiseks vajalike rajatistega.

Võidutöö on aluseks detailplaneeringu koostamisele ning ehitiste edasisele projekteerimisele.

Võistluse tähtajaks 14.02.2017 kell 16:00 esitati 12 ideekavandit, millest kvalifitseerusid 11 ideekavandit.

Žürii lähtus tööde hindamisel vastavalt ideekonkursi kutsele järgmistest hindamiskriteeriumitest:

- pakutud ideelahenduse sobivus asukohaga, tellija vajaduste ja eesmärkidega, kavandi innovatiivsus, arhitektuurne ja kontseptuaalne terviklikkus ja energiasäästlikkus;
- koolihoone sise- ja välisruumi lahenduse funktsionaalsus ning vastavus Türi Põhikooli vajadustele, ülesandes sätestatud tingimustele ja ruumiprogrammile;

- spordihoone lahenduse funktsionaalsus vastavalt ülesandes sätestatud tingimustele, sealhulgas arvestades, et spordihoonet kasutatakse nii Türi Põhikooli kehalise kasvatuse tundideks kui ka õppetöövälisel ajal erinevate spordialade treeninguteks, tervisespordi harrastamiseks, spordiürituste ja muude avalike ürituste korraldamiseks;
- uute hoonemahtude asendiplaaniline sidumine olemasolevate hoonetega (alajaam ja endine katalamaja hoone) ning ümbritseva ala lahendus;
- kavandatava hoonestuse ja võistlusala kontseptuaalse idee selgus ning arhitektuurse lahenduse kaasaegsus ning omanäolisus;
- majanduslikult otstarbeka ehitamise, energiatõhususe, mõistliku konstruktsiooni ja materjali valiku ning muude praktiliste eesmärkide arvestamine.

Türi vallavalitsuse jaoks on oluline jälgida projekteeritava hoone ruutmeetrite arvu, et täita riigipoolse rahastamise tingimust (10 m² lapse kohta). Kooli puhul eeldab vald õpilaste arvuks 550, sellele tuginedes on võistlusülesandes nõutud m² lähtearv. Kõigil võistlustöödel ruutmeetrite arv nõudele ei vasta.

Hetkel on Türi toimiv koolimaja olemas, seepärast ehitatakse esimesena spordihoone, ka on praegune linnavõimla amortiseerunud. Tulevikus on uus koolimaja ja spordihoone omavahel ühendatud, kuid neid peab olema võimalik täiesti eraldi kasutada. Spordihoone ehitus ei tohi takistada kooli toimimist.

Vald kaalus ka vana koolimaja säilitamist, kuid seal on liiga palju vaja teostada avariilisi töid, torutöid ja ümberehitust, katus sajab mitmest kohast läbi jne. Uue hoone ehitamine on otstarbekam, vana maja ei kujuta endast eraldi väärtust.

Dendroloogilist hinnangut haljastusele pole tehtud. F.J. Wiedemanni tänava ääres kasvavad lõpetajate istutatud puud, mis on olulised.

HINNANGUD IDEEKAVANDITELE:

/kavandite järjestus on alfabeetiline/

HOMMIK

keerukas lahendus.

Suures plaanis on tegu sümpaatselt lihtsa tööga. Asendiplaan on hea, kuigi näidatud minimaalselt. Žüriile meeldib klasside osa ratsionaalne plaanilahendus. Aula on toodud avalikku ruumi, selle eraldamise võimalus garderoobist on pigem sümboolne. See välistab praktikas aula ja garderoobi samaaegse kasutamise segava müra tõttu. Samuti on aulas ürituse toimumisel kooli muude ruumide kasutamine raskendatud – vaja oleks teha suur ring maja teise otsa pääsemiseks. Garderoobi asukoht pidulikud ja kõrges ruumi osas ja auditoriumi pääs läbi söökla on küsitavad. Sisehoovi ja aatriumi trepistike liitumine teise korrusega ei ole veenev, koridoride ruum üksluine, välisperimeetri osakaal võrdlemisi suur. Suure aatriumi kohal paikneva väliauditoriumi rajamine on kallis ning logistiliselt eba veenev ning

KEVAD

Siin oleks autor(id) võinud rohkem mõelda sise- ja välisruumi sidususele. Kontseptsioon on olemas, kuid üsna keeruline. Kindlasti väärrib märkimist, et see on üks väheseid töid, kus enamik klasse on õige suurusega ja õigesti asetatud akende suhtes. Meeldib ruumide paigutus, üleminekud, kaasaegse kooli jaoks igati töötav interjäär. Hea on esimese korruse avaliku ruumi lahendus, välja arvatud see, et liiga suur osa avalikust ruumist (söökla, istumistrepistik) on pigem seotud spordihoonega, ilma eraldamisvõimaluseta, raskendades spordihoonet ja kooli eraldi toimimist. Algklasside garderoob on sissepääsust liiga kaugel ja nn „puhtas“ tsoonis. Töös puudub innovatiivsus ja välisviimistlus ei veena – kasutatud on palju puitu, mille ekspluatatsioon võib kaasa tuua probleeme. Ka on tugimüüre liiga palju, tiheda keskkonna peal toimiksid need rohkem, kuid avaral krundil ei õigusta end ja hakkavad põhjusetult ehitushinda tõstma. Miinuseks on spordihalli paigutamine vastu parki, kiriku poole.

KUUSTEIST KRAADI

Huvitava kontseptsiooniga innovaatiline töö. Asendiplaan on omanäoline, kolmnurk töötab hästi. Koolihoone kompaktne maht on kasutamisel mõistlik, spordihoonet lahendus on toimiv. Meeldib, et on kaks selgelt eraldi mahtu, mis omavahel märkamatult ühendatud. Kõige sümpaatsem on suure sisehoovi avanemine parki, hommikupäikesesse. Küsitavusi tekitab tohutu konsooliga jalgrattaparkla (efekt, mida on kallis ehitada, ent mis ei haaku hoone loogikaga). Palju on huvitavat siseruumi, tugevad tsoneeringud, erinevad tasapinnad, sisse tulles huvitav vaade. San.sõlmed, kätepesu jmt on väga korralikult paigutatud, sageli need unustatakse. Siiski ei veena arhitektuur koolimaja osas lõpuni, liiga palju tundub olevat madalat pimedat ruumi, mis joonisel välja ei pruugi paista. Seda saaks ehk muuta, kui katusevalgust ja aatriumi tuua rohkem hoone keskossa ning aula sein oleks tavaelus avatud/avatav nt. pöördseintega. Klasside osa peaks suurendama.

Miinusena toob žürii välja, et eraldi sissepääsud on kõik ühes plokis. Kohviku ühendus pole hästi lahendatud. Parklale lähenemise suund on ebaloogiline. Hoonest evakuatsiooniga võib tekkida

probleeme, kuna tegemist on sisuliselt ühe avatud tuletõkkesektsiooniga läbi kolme korruse. Samal põhjusel levib hoones ka müra läbi kolme korruse.

MIKK JA TÖNN

surutud, kõik võrdselt 48 m².

Väga selge kontseptsioon, ühtlasi võistluse kõige kompaktsem ja energiatõhusam hoone. Meeldib keskmine trepistik – see on ruum, kuhu kogu kool kokku saab tulla. Töö arhitektuurikeel on kokkuvõttes sümpaatne, maja enda skeem märkimisväärne, kuid asendiplaan on küsitav. Esindusala avaneb Ravila tänavale – selline paigutus on hästi ratsionaalne ning ambitsioon koondada hoonestus juba praegu paikneva kõrgema hoonestuse lähedusse arusaadav, kuid linnaehituslikult mitte parim. Lähemissuunad on väga olulised, peasissepääsu paiknemine võõra krundi tagaosas küsitav. Proportsioon park vs koolimaja pole hea ning spordihoone on mõnevõrra surutud. Liiga linnalikult mõjub kivine siseõu. Klasside mõõdud liiga karpi

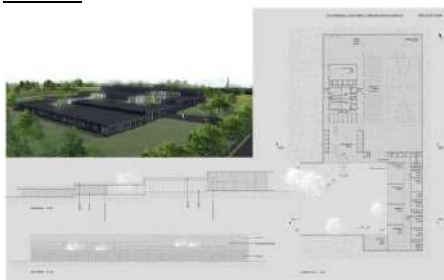
MINECRAFT

Ausa, klassikalise arhitektuuriga töö ja ainus, mis mahtunud 8000 m² netopinna nõude sisse ning vastab ka kõigile teistele numbrilistele nõudmistele. Koridorid mõjuvad esmapilgul ehmatavalt, kuid koos asendiplaaniga vaadates on lahendus arusaadav – loodud on õuesõppe ala. Siiski tundub asendiplaan olevat kuidagi juhuslik ja paiknemine ilmakaarte suhtes halb. Spordihoone on välispordialast liiga kaugel, blokeerib pargi ja õpetajatele on vahendite viimine sinna vaevanõudev. Üks väheseid töid, kus kohvik on paigutatud võimla juurde, kahjuks on kohvik liiga väike.

Tellisest fassad on koolile hea kindel lahendus, igavesti korras, hooldust ei vaja.

PLAAT

Üks väheseid võistlustöid, mis arvestab reljeefiga ja sulandub hästi maastikku. Terviklik, professionaalne, ainulaadne arhitektuur. Loodud on hea sisestruktuuriga inimhõõtmeline kool, kus tekib hubane keskkond. Üldmulje on efektne, kaks tuulevaikset sisehoovi on mõnusad. Siiski pole saalimahu lahendus kirikupoosel küljel päris õnnestunud – park lõigatakse ära kooli keskkonnast.

Ühe miinusena toob žürii välja rohke klaasi kasutamise fassaadis, klaassein mõjub liiga totaalselt. Hoone perimeetri pinnad kokku liites on arvatav hoone kasutuskulu suur. Klaasipinna vähendamine samas ei pruugi arhitektuuri kvaliteeti mõjutada. Teiseks puuduseks on kooli ja spordihoone ühine sissepääs, mis võib ka toimida, kuna spordikool asub eraldi tasapinnal. Kolmandaks puuduseks on ehitusjärjekordades ehitamise mõnevõrra suurem keerukus. Eri tasapindu on liiga palju, reljeef ei ole nii tugev ning liiga suur hulk panduseid koridorides takistavad selle mitmekülgset kasutust. Küsitavaks peeti ka garderoobi ristkasutust koolihoone ja spordihoone kasutajate poolt. Galeriipostide ring ümber terve maja, ka põhjaküljel, mõjub liialt formaalsena.

RUUT2

Siin tundub pakutud lahendus esmapilgul liiga tavaline, välisarhitektuur isegi igav. Kuigi tegu on iseenesest hea ratsionaalse struktuuriga, kaks mahtu on mõnusalt lahus, jääb puudu põnevusest, huvitavast interjööri, mis looks meeleolu.

Sisestruktuuri osas ei veennud garderoobi lahendus vahetult sissepääsu vastas – see peaks olema silma alt ära, sest koolide riiehoiust valitseb tavapäraselt suur segadus. Suure auditoriumi proportsioon on liialt

kitsas ja pikk. Spordihoones ei paikne riiehoiuruumid pealtvaatajate suhtes sobivalt.

Asendiplaani on loogiline ja toimiv.

TRIO

Huvitava arhitektuuriga, kaasaegne, kuid natuke liiga ambitsioonikas töö - formaalsed arhitektuursed võtted domineerivad kohati sisu üle. Sise- ja välisruumi sidusus on väike. Loodud on lihtsalt suured tsoonid. Põnevust ja atraktiivsust on palju. *Land-art* iseenesest on tore, kuid eksploatatsioonis esineb hulk probleeme: murukatuse hooldamine, lisaks on fassaadi diagonaalset ruudustikuliselt paigutatud arhitektooni raske puhtana hoida ja akende pesemine võib olla keeruline.

Asendiplaani vaadates näib problemaatiline pärast spordihoone valmimist sinna külge kooli ehitamine. Võimla puhul ei meeldi istekohtade paigutus otsaseina.

VAHETUND

Töö autori(te) ambitsioon on selge ja sümpaatne, arhitektuur kena. Pooled on selgelt jaotatud, logistika on loogiline, tekivad toredad pinnad. Tsoonid omavahel ei ristuvad, garderoob on paigutatud kõrvale, mis on hea. Aula on tänu avatavale seinale ka tavaolukorras kasutuses, paljudes koolides seisab see suur tühi ruum tihti kasutult. Kuid söökla asub vales kohas, samas on

võimalik see ka üle viia spordisaali ja koolihoone vahele. Spordisaali kasutamine on hästi lahendatud, ent spordihoone lahendus keeruline ning tekkiv pikk varikatus väikeste saalide all mõjub pimedana ja ebaproportsionaalsena. Töö arvestab ka pinnase reljeefi, kuid asendiplaan on veidi küsitav. Põhjendamatuna tundub spordihoone ulatumine sügavale väljakujunenud parki. Tahaks, et pargiala rohkem avaneks. Kahe maja kokkusaamise koht ei ole väga sujuvalt lahendatud.

ÜMBER HOOVI

Pildi peal paistab kavandatud puitfassaad väga ilus, kuid tegelikkuses pole mõne aasta pärast sellest kardetavasti palju järel. Töös on nii ambitsiooni kui mõtet, samas puudub ideel värskus. Iseenesest ilus vorm domineerib siin professionaalsuse üle, kolmnurka ajamine on teinud ruumi kitsaks, tekivad tohutu pikad koridorid. Peasissepääs võiks asuda teises kohas (suure maja alt). Uhke hoov avaneb põhja poole. Kokkuvõttes jääb pakutud lahendus formaalseks. Väga keeruline on teostada spordihoone ehitus enne ja kool pärast.

ÜÜÜ

Žürii hinnangul mõjuvad nii paigutus kui ka arhitektuur juhuslikena. Kavandatud koolimaja ei jäta kooli muljet. Sees on kohe peaukse ette paigutatud garderoob, kus tavapäraselt valitseb segadus, ja peab liikuma edasi-tagasi, et klassidesse pääseda. Autor(id) on teinud kummarduse Eesti 1970. aastate arhitektuurile, kuid tulemus pole päris õnnestunud ja mõjub ebaprofessionaalselt.

Žürii hinnang kvalifitseeritud ideekavanditele.

Teise vooru valiti järgmised kuus tööd:

KEVAD , KUUSTEIST KRAADI, MIKK JA TÕNN, PLAAT, RUUT 2, VAHETUND

OTSUS:

Pärast arutelu ja ideekavandite võrdlemist otsustati nende järjestus konsensuslikult. Žürii otsustas määrata preemiad järgnevalt:

üks peapremia 10 000 eurot	võistlustöö KUUSTEIST KRAADI
üks teise koha preemia 8 000 eurot	võistlustöö PLAAT
üks kolmanda koha preemia 6 000 eurot	võistlustöö VAHETUND
üks ergutuspreemia 3000 eurot	võistlustöö KEVAD

Žürii on seisukohal, et tegu on õnnestunud võistlusega.

Žürii kommentaarid võidutööle:

Võidutöö KUUSTEIST KRAADI puhul sai otsustavaks projekteeritavate hoonemahtude paigutamine väikelinna miljöösse nii, et kiriku ja kooli vahele jääv pargiala laienemine kooli suunas on visuaalselt vaba, kuid tekitab samas sisehoovi ja loob seal intiimsema ja turvalisema ala. On ära kasutatud reljeefi. Spordihoone asukoha valik on hea, võimaldab selgelt kahte ehitusjärjekorda ning vajaduse korral laienemist.

Koolihoone maht on kaasaegse arhitektuurikeelega, kompaktne ja energiasäästlikku ekspluatatsiooni võimaldav. Lõunasuunda jäävate akende kohale on ettenähtud varikatused. Interjööri lahendused on funktsionaalselt selged, pakuvad omanäolist ruumilahendust nii õpilastele kui õpetajatele.

Pärast võistlust valmib esmalt eskiisprojekt, mille käigus loksud ruumiprogramm täpsemalt paika. Ruumide funktsionaalne skeem võib muutuda vastavalt kooli soovidele. Tsoneering on olemas, kuid kõik ei vasta normidele (näiteks klassiruumide kuju). Kolmnurga suurus saab muuta ja sellega koos klassiruumide suurus.

Kaaluda võiks peasissepääsu toomist tänavapoolsesse fassaadi ning aatriumi toomist kolmnurga südamesse – nii jääb ülakorrustele klassiruumide jaoks rohkem ruumi ning vaheruum saab olla

mitmekesisem ja mõjuda avaramalt. Konsoolne osa on ebavajalik ning sellest loobumist tuleks tõsiselt kaaluda.

Fassaadi kattev valge võrk ei tohiks olla ülesronimist võimaldav ning oluline on silmas pidada selle püsivust eksploatatsioonis.

Võitnud ideekavandite märgusõnad kuulutatakse välja 23. märtsil 2017. Võitjate avalikustamine toimub 31. märtsil 2017 kell 12.00 Türi kultuurikeskuses.

/allkirjastatud digitaalselt/

Pipi-Liis Siemann, žürii esimees, Türi vallavalitsus

Urmas Kupp, Türi vallavalitsus

Triin Pärna, Türi vallavalitsus

Jaak Huimerind, Eesti Arhitektide Liit

Mai Šein, Eesti Arhitektide Liit

Indrek Saarepera, Eesti Arhitektide Liit

Karli Luik, Eesti Arhitektide Liit

Ingrid Kormašov, protokollija